

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Elofizetesi ár:
félévre 30000 korona.
Egyes szám ára 1500 kor.

Hit és élet.

Nem a Révész Imre sajnálatosan megszűnt derék folyóiratáról akarok későn emlékezni. Csak úgy írtam ezt a két szót a cikkem élére, hogy egymás olyan dologról akarok szólni, ami az egyházi életünkben — hiányzik. Valahogy úgy éreztem, hogy azt a sötét gomolygást, amit látok, érzek, ami rányomakodik az egyházunk életére és az egyházunkért aggódók lelkére, azt a nagy negatívumot, ami a ki nem elégiteltség szomorú érzését kelti bennünk, ha átteszem pozitívumra, ezzel a két szóval tudom legjobban összefoglalni.

A hit hiányosságát nemcsak a templomainkban lehet tapasztalni. Sőt az ott tapasztalt hiány lezkevesébbé elszomorító, mert gondolhatunk arra, hogy ha itt, a mi gyülekezetünkben rosszul állnak is a dolgok, máshol, s talán a legtöbb helyen, egészen mások a viszonyok. Máshol talán a legtöbb gyülekezetben minden vasárnap zsúfolásig megtelik a templomocska, hétköznapokon is van mindíg tekintélyes gyülekezet, amelyben természetesen első sorban foglalnak helyet a gyülekezeti előjárók, a presbiterek s máshol bizonyára meg sem választanának, vagy tévedésből megválasztva a tapasztalatok nyomán a lemondásra azonnal felszólítanak minden olyan, bármennyire tekintélyes, befolyásos és az eklézsia anyagi ügyeit előbbre vinni tudó presbitert, aki templomba egyáltalán nem jár s a szent vacsorával egyáltalán nem él. Máshol bizonyára maguk a hívek figyelmeztetnék a lelkipásztort, ha az magától nem jönne rá erre, hogy az ilyen presbitert, mint botránkozás okozóját meg kell dorgálni, és ha nem használ, meg kell mondani a gyülekezetnek. Mondom, a templomi szomorú tapasztalatok még fennhagyják ezt a reményt. Annak ellenben, aki egyházi adminisztrációval foglalkozik, kivált, ha a felső biráskodásban is részt vesz, nem marad meg ez a vigasztalása, mert kénytelen tapasztalni, hogy az egyház iránti közönyösség és részvétlenség általános. A magyar református egyházköztség típusát most körülbelül így lehet megrajzolni:

A gyülekezet vezetésében hiányzik a harmonia. Ha több le kész van együtt, ezek sem a pástorkodás irányelvei, sem a gyakorlati feladatok tekin-

tetében nem értenek egyet, még jó, ha kiélezett személyi ellentétek nincsenek közöttük. Ha csak egy lelkész van, a nagyobb gyülekezetekben a több lelkész közötti ellentetet pótolja — nagyon pótolja — a lelkész és tanítók közötti viszálykodás, mely olykor az egymás eleni gáncsvetések szakadtlanságáig fokozódik. Ezek az ellentétek pártok gyűjtését és szervezését teszik a viszálykodókra nézve kívánatossá, ami viszont demagógia nélkül sehogy sem esik meg. A hívek, ez a szó nem veendő szószemint értelemben, két vagy több egymással szemben álló haragos táborra oszlanak és egymást akadályozzák az Isten országának építésében. A pap meg a községi előjárók nincsenek jó viszonyban, minek folytán a község, ha tisztán református lakosokból áll is, igyekszik kellemetlen lenni az egyháznak. Ha van földes uraság, ez a papot lenézi, a papnak meg nem jut eszébe, hogy Krisztus urunkat is sokan lenézték és kicsufolták. Ha nincs földes úr, az iskolázatlan és most aránylag jobb sorsba jutott lakosság körében a papot is csak úgy a közönség eselédjének nézik, mint akár a harangozót, és a papot az intelligenciája, iskolázottsága, keresztvén világnézete sem tudja odáig emelni, hogy az ilyen jelentéktelen túrzásokat észre se vegye. Ime hát további ellentétek forrása. Ezért aztán a presbiteriumi és egyházközségi gyűléseken olykor olyan hang kap lábra, ami az egyházi feladatával össze nem fér. Kivált mikor a belhivatalnoki fizetések kérdéséről van szó, mert ez olyan esodatevő kérdés, hogy egy táborba hozza a papot a tanítóval és egy táborba a gyülekezet tagjainak egymással legnagyobb haragban levő tagjait is. Amazokat az a törekvés egyesíti, hogy a fizetés minél több legyen, emezeket az, hogy minél kevesebb. Ha az örökös torzalkodásban kedvét vesztett s tün nekibusult pap részben tán a keserőségek miatt megrövidült élet után elköltözik az árnyékvilágból, mindjárt meg is indulnak a kiérletek, olcsóbb papot kapni, s nem ritkán akad is, aki legalább megígéri, hogy ő majd elengedi a javadalomnak valamely részét. Persze később ebből lesz per. Ha meg a pap csak marad a helyén és új alkudozásnak nem nyílik alkalma, akkor az összeűt közés alkalma annál inkább meg van s egy szép napon megy az írás a püspökhöz, vagy az espereshez, amely szerint mi alulírottak ellenkező esetben kénytelenek volnánk forrón szeretett egy-

házunkat elhagyni. Persze ebből alig lesz valaha valami, de maga az a tény, hogy a fenyegetőzésnek ez a neme olyan könnyedén alkalmaztatik, minden bizonnyal világot vet a „hívek” vallásos érzésének mélységére.

Hopp! Vallásos érzés! Van ilyen is? Már értem hivatalosan, nem csak úgy szerényen az egyéni létben meghúzódva. Ápoljuk ezt komolyan, vagy ahol teszünk is valamit, inkább csak bizonyos methodusok végzésével foglaljuk le magunkat?

Ebben nem vagyok egyáltalán bizonyos. Attól tartok, hogy nálunk a belmisszió ott is, ahol valamennyire megvan, inkább formailag van meg. Lehet látni buzgó belmissziósokat, akik a gyűlölködésben előjárnak. Lehet látni bibliaolvasókat, akik ezt paratlan buzgalommal teljesítik néhány hónapig, azután megint visszasülyednek előbbi poganyeleltükbe. A belmisszióknak még nagyon sok tanulni valója és nagyon kevés dicsekedni valója van minálunk. De ami tanulni valója van, tanulja meg mielőbb, mert súlyos, nagy feladatok várnak reá.

Közélet

Haranghúzási ünnepség Gyulaházán.

Nem régen adtunk hírt arról a buzgó munkáról és aldozatos építkezéstről, amelyik a szabolesmegyei Gyulaháza község református lakosai hitűsége által megindult. A vetés első gyümölcse megért. Csonkatetővel ideiglenesen befedve készen áll a torony s november 2-án erkölesi és anyagi sikerekben szép ünnepség keretében helyezték el benne közel ötven év óta haranglábon álló harangját.

Már jókor reggel, a kellemetlen idő dacára is, népes volt az egész utca; lovas, Boeskaik sikkasztó levegőben hirdették a nap rendkívüli voltát. Hideg eső harmatozott, de minden kellemetlenségén diadalmaszkodott a magyar vendégvárás igaz szeretete.

Féltízkor érkezett a község határába az egyházmegye elnökségét hozó kocsis, hol a felvirágozott lovakon délcegen ülő levegőben élén Nagymáthé Miklós alparancsnok üdvözölte katonás szavakkal az érkezőket, amire Kovács Lajos esperes szíves szavakkal válaszolt. 10 órakor robogott be a gyülekezet lelkes üdvözlése között a menet a paróchiára, ahol a helybeli lelkész, a csak korára agg, de lelkében örökifjú Bakó Károly fogadta a vendégeket.

Bent a háziasszony, kit az egyszerűség és a mindenkire való igaz szeretet diadémja koronázott a református papnék példaképévé, szíves vendéglátásának minden javával halmozta el a mindenkire számára nyitva álló ajtaján belépőket.

Ezalatt a templom előtti tér megtelt az ünnepelőkkel s a virágoktól és kendőktől alig látszó harang felhúzásra várt. Nem sokára meg is jelent a toronyajtóban, palástos lelkészekkel kísérve. Kovács Lajos esperes és az egyházmegyei gond-

nok képviselőjében Kérchy Péter egyházmegyei tanácsbíró, ki a Himnusz és a 90. zsoltár 1. versének eléneklése után hatalmasan szárnyaló, buzdító beszédet mondott, mit a leányok Hozsánna éneke méltón követett.

Elhangzik a haranghúzó mester szava: „Isten nevében!” Felhangzik az ének: „Mennybéli felséges Isten...” és a harang komoly méltósággal neki indúl, hogy elfoglalja régen nélkülözött, megillető helyét.

Alig telik el egy félóra s messze cseng az öreg harang szava, most már a toronyból hívogató mindenkit hálaadó istentiszteletre. Kovács Lajos esperes lelkeket magával ragadó imájával, eszmékben gazdag, gyönyörűen illusztráló beszédével emelte az egek Urához az áldozatrakészé- b n átnemesült gyülekezet ünnepi érzéseit. Ezt méltón támogatta Czövek Zoltán komorói lelkipasztor úrasztali ágendája, ki beszédében szívremegtető módon tett bizonyosságot az Isten örök, kifogyhatatlan kegyelméről.

Délben a nemeslelkű asszonyok közadakozásából közeledett volt, melynek minden részén ott ékeskedett Bakó Károlyné, Janka Tivadarné és Batta Gáspárné urasszonyok szakavatott művészete és faradhatatlan gondoskodása. Az első felköszöntőt Bakó Károly helybeli lelkész mondta, üdvözölve az egyház illusztris vendégeit, éltetve az építetőköt és az építőket, amire az esperes szep szavakkal válaszolt. Pethő Károly szíves üdvözölését a gyulaházai lelkes levegőben ifjak szíven keresztül a tenni kész magyar ifjúságnak adatszálta.

Délután vallásos estély volt a Leány Kálvineum javára, hol Czövek Zoltán imája, az esperes könnyekig megható alkalmi beszede. Pethő Irénke bánya által harmoniumon kísért bájos éneke, Hankóczy József hitoktató szép szavalata áldásosan irta a szívek mélyére az árvák szomorú sorsát.

Kitörölhetetlen nap lett ez minden résztvevő emlékében. Illesse köszönet és elismerés Bartók László tanítót, Batta Józsefet, lelkes gyülekezetünk meg lelkesebb gondnokát, hű munkatársaimat, kik úgy az egész építkezésnél, mint az ünnepség megrendezésénél nem kívántak maguknak más részt, mint a munkát, a fáradozást, abban a diadalmas hitben, hogy aki Isten dicsőségéért fárad és küzd, magával cselekszik jót.

Soli Deo Gloria!

Gyulaháza, 1924 november 7.

Pethő Károly,
református s. lelkész.

Kivonat.

**A berettyóújfalui református egyház presbiteri-
mának 1924. november 16-án tartott rendes
gyűlése jegyzőkönyvéből.**

162. szám. Olvastatott a m. kir. V. K. M.-nek 1924. évi 95,000/IX. sz. körrendelete a „nem állami tanszemélyzet országos nyugdíjintézetét

szabályozó 7001—1924. évi M. E. sz. kormányrendelet végrehajtása tárgyában“.

Presbiterium a szóbanlevő min. rendeletei végrehajthatónak nem tartja, mert egyháztörvényeink rendelkezése szerint az államkormány-nak csak azon rendeletei hajthatók végre, melyek velünk az egyházi hatóságok útján közöl-
tetnek. (E. T. I. t.-c. 143. §. C. e.) Ebben az esetben azonban — jöllehet a rendelet a Budapesti Közlöny október 3-iki számában megjelent s a teljesítés ideje már elérkezett, — az egyházi fel-
lettes hatóság a végrehajthatóság tekintetében semminemű közlést nem tett, illetve útasítást nem adott.

De eltekintve ezen egyházalkotmányi vonatkozástól, anyagi okokból sem hajtható végre a rendelet, mert az abból folyó költségvetésen kívüli kötelezettségek, tekintetbe véve itt a 73,000—924. sz. V. K. M.-i rendelet értelmében aranykorona értékben, állandóan növekvő kulcs szerint fizetendő s nagyrészt ugyancsak költségvetésen kívüli helyi javadalmakat is, — egyházunk teherbíró képességét felülmúlják s iskoláink fennmaradását a lehető legkomolyabban veszélyeztetik.

Azon kívül reá kíván mutatni presbiteriumunk arra a méltánytalanságra is, hogy ugyanakkor, amikor a vallás- és közoktatásügyi Miniszter 99,500—1924. számú rendeletével az 1908. évi XLVI. t.-c. alapján tandíjkárpótlás címén folyósított államsegélyeket az 1923—24. tanév végével teljesen megszünteti, illetve csak kivételesen, a fenntartó anyagi forrásainak teljes kimerülése esetén s akkor is csak az e címen engedélyezve volt államsegélynek legfeljebb $\frac{1}{4}$ -ad része erejéig utalványozza: a szóbanlevő tanítói nyugdíjintézet fenntartói járulékot állásonként és évenként 120 aranykoronában, vagyis a békebeli 24 koronás Országos Tanítói Nyugdíjintézet fenntartói járulék ötszörös összegében állapítja meg.

Mindez „rólunk — nélkülünk“ történt és történik aszerint, amint azt egyházunk teherbíró képességét és türelmét kimeríthetetlennek tartó egyházi és iskolai autonomiánkat következetesen figyelmen kívül hagyó tényezők eltervezik.

Presbiteriumunk nem vonja kétségbe, hogy a kifogásolt rendelet és az előző hasonló természetű rendeletek a katolikus egyházat is velünk együtt érintik, az egyenlő elbánás elve azonban csak látszólagos, mert a másik oldalon megvannak a teljesítés előfeltételei az állami eredetű egyházi vagyonban; innen érthető, hogy a római katolikus egyházi főhatóság újabbban is „az igazságosan kimért terhek“ viselésére inti a fennhatósága alá tartozó iskola-fenntartókat, állítván, hogy az államkincstár a helyi javadalmak megállapítása terén „nagy kímélettel“ járt el s „elment a végső határokig“.

Nekünk azonban a szegénység s a javunkra

olyan terheket, aminőket az egyedüli örökös és visszafejlesztése az ősi örökségünk s így olyan terheket, aminőket az egyelőli örökös idősebb testvér könnyen elvállalhat, mi vele egyenlő mértékben nem viselhetünk.

Mindezek alapján presbiteriumunk ama reményének ad kifejezést, hogy az egyházi főhatóság bölcsessége és évszázados autonomiánkra támaszkodható erélye meg fogja találni a módját annak, hogy egyházunk léteérdekei s iskoláink fenntartási lehetősége az államkormány ténykedéseivel szemben biztosíttassanak annyival is inkább, mert az egyetemes egyház egységes fellépése esetén afféle szankciók, amelyek a birságolások kimerítése után végső fokon az iskolák nyilvánosági jogának megvonását helyezik kilátásba, teljességgel nem lesznek végrehajthatók és a jogos és előbb-utóbb elkerülhetlenné váló önvédelem megindítása és kétségtelenül sikeres lefolytatása esetén a vallás- és közoktatási ügyek országos intézője is kénytelen lesz tudomást venni egyházi és iskolai önkormányzatunk és autonóm egyházi főhatóságaink létezéséről.

Mely határozat a Főtiszt. püspöki hivatalhoz felterjesztendő és az egyházi lapok szerkesztőségéhez megküldendő.

Kmf.

Dr. Miskolczy Pál,
főgondnok.

Dr. Hajdu Gyula,
lelkész.

Irodalom

Az új énekeskönyv ismertetése.¹

I. Beosztás.

Már a beosztás elárulja, hogy az új énekeskönyv gondos előkészítés, alapos körültekintés után jött létre. Beosztása a következő: 1. tartalomjegyzék; 2. betűrendes tárgymutató; 3. szöveg és dalszerzők forrásmunkák 4. zsoltárok; 5. dicséretes; 6. imádságok. A zsoltárok sorrendje változatlan, a II. B) rész azonban sok tekintetben eltér a régitől. Itt is első helyen állanak a kezdő énekek, azután a záró énekek (ilyenek a régiben nincsenek), továbbá újévtől karácsonyig terjedő ünnepi énekek; vasárnap, katekizmusi, köznap reggeli-esteli, bünbánati, urvacsorai, konfirmációi (régiben nincs). Ezután következik 19 alkalom szerint csoportosított 44 ének. A sorrend itt találkozik a régivel a tavaszi énekek-nél. A nyári énekek után a sorrend ismét változik. Az ősztendei ének után következnek az u. n. Hozsánna énekek, számszerint 13, végül 45 temetési ének, (a régiben ilyenek nincsenek). Az *alkalomszerűség* szempontjából a II. B) rész énekei 53 alkalom szerint vannak csoportosítva, míg a régiben az „alkalmak“ száma 41.

¹ Felolvasatott a budapesti lelkesi társaság 1. évi február havában tartott ülésén. — E lap részére jelentékenyen kibővített.

Helyes gondolat volt a szerzők nevének megemlézése. Számuk 83, akik közül dallamot, vagy dallamot is szerzett: 7. Az 1923-i, valamint 1922-i kiadás a szerzők között megemlíti Hasler Leót és azt a nagyfontosságú tény, hogy a zsoltár dallamok Burzsoá Lajos és Dag Péter genfi kántoroktól származnak. Az 1921-i kiadásban ez nécs megemlítve. II. *Zsoltárok.* A *szöveget* tekintve a zsoltárok száma eggyel több, mint a régiben, t. i. az 53. zsoltárnak szövege van, 1 versszak, míg a régiben a szöveg helyén ez áll: u. az, mint a XIV. Tíz zsoltár ment át lényegesebb átdolgozáson. Terjedelemre nézve különbség van a régi és új között; pl. a 14. zsoltárnak a régiben régi verse van, az újban pedig 6. Zsoltárversek szamosa folytatólagos, míg a régiben a kihagyottak is megvannak jelölve, pl. a 22-ban 3—11-ig. A *dallamokra* térve, az újban 95 zsoltár dallam foglaltatik, a régiben 125, tehát a dallamok száma az újban 30-al kevesebb. Ugyanennyi zsoltárt énekelünk más dallamra, mint eddig. Ezen 30 dallam kihagyása nem jelent veszteséget; ami nem teszi azt, hogy további kiselejezés ne lenne ajánlatos! Pl. 4. zsoltár dallama!

Sajóhiba fordul elő a 46. zsoltárban, ahol is az előjegyzésben két kereszt szerepel, pedig egy sem kell, egy bé azonban kimaradt. Két zsoltár cserélt dallamot; így a 90. zsoltár is saját dallamhoz jutott, eddig a 78-nak dallamára énekeltek. III. *Dicséret.* Számuk 340, a régiben 253, t. i. 15+238, tehát a dicséretok száma 87-tel több, mint a régiben.

A dallamok száma 83, a régiben 40, végösszegben az új énekeskönyv 13-al több dallamot tartalmaz, mint a régi, t. i. 178-at 165-tel szemben. Az új dallamok közül határozott nyereséget jelent pl. 13., 31., 32., 84., melyet Back S. ötfeleképen dolgozott fel. 96., 98., 100., 101., 197., 201., 236., 237., a Hozsanna énekek kivétel nélkül. Új énekes könyvünk tehát, legalább 25 szép énekkel lett gazdagabb. Természetes, hogy e dallamok egymás között sem egyenlő értékűek, a 84. Szívünk vigággal és a 236.: Erős vár a Bach Seb. feldolgozásai révén világirodalmi becsű.

Nagy László,
kisujszalási hitokt. lelkész.

Folytatjuk.

Halottaink

Nagy Elek.

1848—1924.

„Az öreg ember előtt felkelj és az ő orcáját meghecsüljed.” Pár héttel ezelőtt ez volt a textusa a már néhai Nagy Elek kispaládi lelkésznek. Legyen hát a róla való megemlékezésünk is az iránta érzett tiszteletnek és szeretetnek csekély megnyilvánulása. Az Urocsa megyei Tivadar községben született 1848-ban Aroni családból. A sárospataki

főiskolában végezte középiskolai és theologiai tanulmányait. 1874-ben lett kispaládi rendes lelkész. Így a nagybányai egyházmegyéhez tartozott a közeli oláh megszállásig. Ezen egyházmegyének volt két évtizeden keresztül lelkészi tanácsbírója, utóbb helyettes esperese. A megszállás következtében a szatmári egyházmegye tanácsbírója és Nestora lett, ki 50 éven keresztül hirdette Kispaládán az Ígét, olyan testi és lelki erővel, tehetséggel és buzgósággal, hogy életének 77. évében sem látszott rajta lankadása az Úr szolgálatában és mindennemű kötelességei teljesítésében. Sokoldalú, egész ember volt.

Mint lelkész: lánglelkű szónok és a tudományokban otthonos. Hitében erős, megalkuvást nem ismerő, kálvinista magyar jellem! Az újabb kor modern theologiai irányzatát nemesak hogy nem fogadta el, de határozott ellensége, sőt üldözője volt. Bátor lelkész, ki kész volt mindenkor tudományos alapon hitvitára a nyilvánosság előtt is.

Teljes szigorúsággal és éber figyelemmel örködött *egyháza* felett. A kispaládi gyönyörű, egészen új templom, orgona és torony, — valamint a modern, egészen városias új parochia összes új mellek-épületeivel, — úgy szintén az iskolák és tanítólak: — beszédes bizonyosságai buzgó lelkipásztori munkásságának az Úr előtt! Kiváló adminisztrátor volta tehát nem lehet vitás, hallgathat itt minden emberi, hazug ámitás!

Mint ember: meleg szívű, ki a legnagyobb ellenségének is kész volt megbocsátani. A méltatlan bántalmakat lelkebe rejtve, önmegadással és türelemmel hordozta. Elveiben határozott, erkölcsisében kérlelhetetlenül szigorú, egy igazi jellem! Érzésében nemes: az adakozásban és a jótétemény gyakorlásában is előljárt gyülekezetében, de nem hiúságból cselekedett sohasem, hanem szíve szeri t, önként. Gondos, szorgalmas, takarékos és gyöngéd apa: igazi családfő!

Mint polgár: mindig meggyőződését követte. Különbben a politikai dolgokba mélyen nem avatkozott — nem futkosott a poros országúton, — a pártküzdelmet elítélte!

Azonban, ember hiba nélkül nincs! Nagy hibája volt az, hogy őszinte, becsületes és jellemes embernek gondolt mindenkit, olyannak, mint ő maga volt! E tekintetben a rohanó korrall, a romlott világgal nem haladt. Így aztán munkás élete végén kellemetlenségei voltak. Főleg a rút hálátlanság bántotta, és a sok igazságtalanság emészttette fel életerejét.

Testét szélhűdés érte, de elméje ép maradt. Teljes hittel, megnyugvással, ezen szavak után zárta le szemeit november 7-én délután: „Mindjárt megtudom, úgy leszen-e, amint hirdettem!”

Temetése november 9-én óriási részvét mellett ment végbe. A 3 fungens lelkészen kívül 15 lelkész volt jelen. Emlékezete fentmarad közöttünk!

Nagyszekeresen, 1924. november 12-én.

Jakab Lajos,
lelkész.

Különfélék

Harangavatás volt Kismarján október 26-án. Az 557 kg-os harangot id. i. Sajó Imre és felesége Kun Julianna öntették. Harangfelhúzás előtt Leel-Össy Árpád helybeli lelkipásztor imádkozott és mondott áldást, a templomban pedig Ördög Lajos pocsaji lelkipásztor hirdette az ígét. Az istentisztelet után a templomban presbiteri díszgyűlés volt, amelyen Dr. Pappszász József egyházmegyei gondnok mondott meggyőző erejű beszédet.

Dr. Szeremley Samuel hőmezővásárhelyi lelkipásztor — Lapunk zártakor vett hírlapi értesítés szerint f. hó 20-án elhunyt.

Mácsal Sándor adott emlékü professzorunk arcképeinek leleplezésével ünnepélyt rendez főgimnáziumunk december 7-en.

A makói református polgári leányiskolát gróf Bethlen Istvánról nevezték el.

Református pedagógiai konferencia volt a hét folyamán Debrecenben.

A Debreceni Tanárkör folyó hó 13-án tartotta első felolvasó ülését, amelyen Révész Lajos főgimn. tanár. „Adatok a klasszikus görög kultúra múltjáról a jövőjéhez” címmel nagy értékű tanulmányt mutatott be.

A honvéd theológusok tíz évi találkozója emelkedett érzések között folyt le folyó hó 18-án. Az ünnepségről kimerítően a jövő számunkban szólunk.

A szórványokban élő atyánkfiai részére adventben hitelesítő heti lapot óhajt megindítani Czeglédy Sándor győri lelkipásztor.

A matészalkai gyülekezet méltó keretek között ülte meg október 31-én a reformáció emlékeztétét. Dél előtt istentisztelet volt a templomban, amelyen a Református dalárda énekelt. Délután 5 órakor újra harangszó hívta a híveket a Református leányegylet estélyére. A LXXXIX. zsoltár 1. versének eléneklése után Kincses István lelkész imádkozott. Ezután a helyi református intelligenciából alakult vegyes kar énekelte el Luther hősi énekét: „Erős várunk nekünk az Isten”. Ennek a végő hangjai alatt jelent meg a virággal díszített pódiumon Schwéda Károlyné úrnő, aki Vojthó Pál „Hősi ének” ihletett költeményét szavalta el művészi és mély hatással. Hajdu Sándor és Dr. Sáfár Sándor „Jézushoz jöjj, kedves lélek” kezdetű vallásos dalt Zágonyi Mariska úrhölgy orgonakiséréte mellett nagy precizitással zengték el. Filep Gusztáv s.-lelkész történelmi vonatkozásban gazdag előadásban fejtegette a reformáció okait és jelentőségét. Párhuzamot vont a római és protestáns egyházak között. Kiemelte mit köszönhet a magyarság a reformációnak és mire kötelez a mult; a magyar protestantizmussal együtt buknék a magyar nemzet is. Azért ragaszkodjunk a legmagasabb rendű, mert minden külsőségtől és dologtól ment hitünkhöz, amelynek diadala Isten ügye. Az előadást mindig feszült érdeklődés kísérte, amely élő nyomo-

kat hagyott a hallgatóság lelkében. A Református vegyes kar Roy Krisztina: „Bár térhetnék haza” című darabját adta elő gyönyörűen, elragadtatással. Végül a 245. dicséret 10. versének eléneklésevel végződött e minden részleteben lélekemelő, a reformációhoz méltó ünnepély.

Szülői értekezlet a Dóczi intézeti református polgári leányiskolában. Szépen sikerült értekezletet tartott a református polgári leányiskola f. évi november hó 9-én, d. u. 4 órakor az intézet dísztermében. A szülők nagy számban jelentek meg, ami meg is érdemelte a mély érdeklődést. Dr. Vekerdy Béláné igazgatónő pár szíves szóval üdvözölvén a megjelenteket — felhívta a figyelmet a műsor egy fontos pontjára, az egyenruha bemutatására — az összejövetelt megnyitotta. A polg. leányiskola ének kar szépen adta elő Oláh K. „Ima”-ját. Utána Lindemayer Valéria (IV. b) oszt. növendék egyszép irredenta költemény elszavalásával aratott sok tapsot. Majd pedig az egyenruhás növendékek szép plasztikai gyakorlatának bemutatásában gyönyörködött a közönség. Azután a magyar imádságot, a Hymnuszt énekelte az énekkar. Erre következett Kovács Júlia tanárnő előadása „Az egyenruha fontosságáról az iskolai nevelés szempontjából”. A minden oldalról kellően megvilágított előadás igen kellemes hatást váltott ki a szülők között. Az előadást követő eszmecsereben a szülők a legnagyobb örömmel üdvözölték az egyenruha és kalap kötelező bevitelét az iskolába, mivel annak minden irányú helyes voltáról kellően meggyőződtek. Sok szülő azonnal kijelentette, hogy egy másik egyenruhát is csináltat, hogy még az órákra is egyenruhában járjanak a növendékek. Egy igen szépen sikerült értekezlet kellemes benyomásával távoztak el a szülők az intézetből, örömmel látva azt, a buzgó tanárok gondoskodása nemcsak a szellemi nevelésre, hanem a külsőre is minő súlyt helyez. Legyen Isten áldása tovább is e szépen fejlődő iskolán!

Hivatalos Értesítés

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
3181—1924. szám.

Körlevél

a nagytiszteletű esperes urakhoz.

Egyházkerületi közgyűlésünknek folyó évi szeptember hó 25—26. napjain tartott ülésében hozott 392. sz. határozatát alkalmazkodás végett alább közlöm.

Népiskolai tanügyi bizottsági előadó jelenti, hogy statisztikai kimutatást három egyházmegye küldött, úgymint a beregi, az egyesült bihari és érmelléki, továbbá a csonka nagyszalontai egyházmegye. A beregi egyházmegye úgy az 1922—23., mint az 1923—24., a másik kettő pedig az 1923—24. évi adatokat küldte be s így az adatok csekély száma miatt az egyházkerületi statisztikát lehetetlen összeállítani. Az 1922—23. évi adatokra

ez idő szerint már nincs is szükség, mert az Egyet. Konvent a népiskolák ez évi állapotáról szóló jelentést 79—1924. sz. a. tárgyalta. Jelenti azt is, hogy ma már alig indokolható a statisztikai adatok be nem szolgáltatása, mert végrehajtó biz. a statisztikai űrlapokat elkészíttette és gondoskodott azoknak a püspöki hivatal útján kellő s a Népisk. Szervezet 276. §-ban meghatározott időpontot megelőző időben való szétküldéséről. Nagy baj, hogy a beküldött kimutatásokhoz sem indoklás, sem jelentés nincs mellékelve, egyedül a nagyszalontai egyházmegye küldi meg tanügyi bizottságának az 1923—24. isk. év első feléről szóló jelentését. Ilyen jelentések nélkül pedig részletes és kimerítő összefoglalást a kerületi népiskolák állapotáról és működéséről, pusztán számbeli adatokra támaszkodva, készíteni nem lehet. Ezért hívta fel erre a körülményre az esperesek figyelmét az 537—1923. kgy. sz. végzés s ezért írják ugyanezt elő a Népisk. Szervezet 274. és 334. §-ai is. Tekintettel arra, hogy Egyet. Konvent az idézett 79—1924. sz. a. úgy határozott, hogy a népiskolai előadók ellen figyelmi úton fog eljárni, ha az előírt kimutatásokat pontosan kitöltve kellő időben be nem terjesztik, erélyes intézkedést ker.

Népisk. tanügyi biz. határozati javaslata:

Közgyűlésünk a jelentést megütközéssel veszi tudomásul s újból felszólítja és szigorúan utasítja az espereseket, hogy az 1923—24. iskolai évre vonatkozó és az előadói jelentésben foglaltak alapján pontosan kitöltött és felszerelt statisztikai kimutatásokat minél előbb, de legkésőbb folyó évi december hó 1-ig szolgáltatassák be a püspöki hivatalba, hogy a jövő évi konventi gyűlésre az egyházkerületi statisztika a konventi előadónak rendelkezésére bocsátható legyen.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen. 1924. évi november hó 11.

Révész,
püspök-h.

3183—1924. sz.

Körlevél

a nagytiszteletű esperes urakhoz.

Egyházkerületi közgyűlésünknek folyó évi szeptember hó 25—26 napjain tartott ülésében hozott 376. sz. határozatát alkalmazkodás végett alább közlöm.

Az 520—1923. kgy. sz. végzés értelmében esperesek jelentenek arról, hogy tényleg az egyházkerület által kiadott népiskolai tankönyveket használják-e iskoláinkban.

A középszabolcsi esperes jelentése szerint 3 olyan iskola volt, ahol nem a mi ABC-énk volt használatban az 1922—23. iskolai évben, hanem valószínűleg a Cukrász-féle.

Az alsószabolcs-hajduvidéki esperes jelenti, hogy általában mindenütt a Cukrász: ABC-t használják; ezenkívül felsorol még egy pár olyan könyvet, amiből egyházker. kiadvány nincs s így azok használata megengedhető.

A többi esperes nem ad jelentést, pedig egyházkerületi végzés határozottan előírja, hogy úgy a kedvező, mint a kedvezőtlen eredményről jelenteni kell.

Népisk. tanügyi biz. határozati javaslata:

Közgyűlésünk a beérkezett két jelentéssel is igazolva látja a végrehajtó biz. 520—1923. kgy. jelentésében foglaltakat. S mivel most már egészen bizonyosra vehető, hogy nemcsak ABC-t, hanem Értesítő könyvecskét, Számítási gyakorlókat stb. is más kiadásút használnak sok iskolában, esperesek figyelmét újból és nyomatékosan felhívja az egyházker. kiadványok használatának szigorú ellenőrzésére.

A jelentések elmaradásából közgyűlés arra következtet, hogy esperesek nem fektetnek kellő súlyt az ellenőrzésre, pedig nekik is tudniuk kell, hogy a 94—1924. sz. konventi végzés 5. pontja szerint az egyházkerületi kiadványok legkésőbb 1926. év szeptember 1-ig, szóval a jelen és a jövő 1925—26. isk. évben használhatók s az 1926—27. isk. évtől kezdve az egyetemes tankönyvek használata lesz kötelező.

A végrehajtó biz. jelentése szerint az a veszély fenyeget tehát, hogy nagy értéket képviselő raktárunk, meg a tovább már nem növelhető raktári állományból is, amit a jelzett időpont után nem lesz módunkban értékesíteni, egyrészt a vonatkozó konventi rendelet miatt, másrészt amiatt, mert akkorra, minden valószínűség szerint, késznek lesznek az új kiadású egyetemes tankönyvek, amelyek — reméljük — jobbak is lesznek a mi jelenlegi, máskülönben kitűnő, de a viszonyok változása folytán reformálásra szoruló s a közgyűlés által is átdolgozni szándékolt régi kiadású könyveinknél.

Igy állván a dolog, közgyűlésünk az esperesek figyelmét ismételtén felhívja az ellenőrzés szigorú teljesítésére s a lehetőleg sz. mélyes tapasztalatok alapján készített jelentéseknek legkésőbb folyó évi december 31-ig leendő beterjesztésére, azzal az utasítással, hogy vétkes hanyagságot vagy mulasztást mutató esetekben a Népisk. Szervezet 166. § a) és k) pontja, valamint az E. T. V. t.-c. 44. §-a 4. pontja alapján a fegyelmi eljárás megindítása iránt intézkedjenek.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1924. évi november hó 11.

Révész,
püspök-h.

3285—1924. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 98.687—1924. II. sz. alatt kelt rendeletével a lelkészek kongruáját megállapítván, utasította számvevőségét, hogy a megállapított összegeket az illetékes postatakarékpénztárak útján fizettesse ki.

Amidőn ezeket tudatom, tájékoztatás céljából azt is közlöm, hogy a most megállapított

és folyósított összegben az 1924. évi november hóra szóló kongruán kívül bent foglaltatik az 1924. évi július hó 1-től járó kongrua, illetve az olyan lelkészeknél, akik eddig kisebb összegű rendkívüli segélyben részesültek, az ezen rendkívüli segély és a most megállapított kongrua közötti különbözet, valamint a családi pótlékra a kiutalás idejéig igényeiket bejelentett lelkészeknél az 1924. évi július hó 1-től november hó végéig járó családi pótlék is.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1924 november 18.

Révész,
püspök-h.

3270—1924. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

A **Filadelfia** egyesület az általa fentartott intézmények: Bethesda kórház és árvaházak súlyos anyagi helyzetére hivatkozással kéri a református egyházak és egyháztagok anyagi támogatását.

Tekintettel azon körülményre, hogy a Bethesda kórház egyetlen református kórházunk és az árvaházak — a Kálvineumon kívül — egyedüli intézetek hazánkban, melyekben kizárólag református gyermekek neveltetnek, nevezett egyesület azon kérését, hogy a december 7-iki, azaz Advent II. vasárnapjain begyűlt perselypénz részére átengedjék és a gyülekezet felnőtt tagjai, vagy iskolás gyermekei között is gyűjtes eszközöltessék, a legszívesebb jóindulattal ajánlom a Nagytiszteletű úr és Nagytiszteletűd útján a bölcs vezetése alatt álló egyházmegyébe kebelezett egyházközségek segítő jóakarataiba.

Úgy az átengedett perselypénz, mint az eszközölt gyűjtés eredménye közvetlenül a „Bethesda Kórház Igazgatósága, Budapest VII. Hermina-u. 39.” címre küldendő el.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1924 november 17.

Révész,
püspök h.

Pályázat.

Az olesvai református egyház pályázatot hirdet a halálozás folytán megüresedett orgonista-kántortanítói állásra. Javadalom: lakás melléképületekkel és kert természetben. Kézpénz: 346 kor., 11 kat. hold 900 □-öl szántó föld, melynek adóját az egyház fizeti, 44 Hl. búza, 8 öl kemény tűzifa beszállítva. Stóla. Esetleges államsegély. Díjlevélváltoztatás folyamatban van, megerősítés esetén megválasztott azt köteles elfogadni.

Kötelesség: Az iskolaszék által meghatározott osztályok és ismétlősök tanítása; az összes kántori teendők végzése; kanonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat; hel-

missziói munkában segédkezés; egyházi jegyzőség, dalárda szervezése és vezetése. Az állás azonnal elfoglalandó.

Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 10 nap. Próbaéneklés, orgonázás a pályázat lejárt utáni napon. Útiköltség nem térítetik meg. Pályázati kérvények oklevéllel, születési, szolgálati, kömmün alatti magatartást igazoló bizonyítványokkal lelkészi hivatalhoz nyújtandók be, a visszaküldéshez szükséges bélyeggel.

Nagy Imre,
iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A tiszacsései református egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalma: lakás, melléképületekkel és szép kerttel; 178 □-öl föld, 14 mázsa tiszta rostált búza, 4 öl kemény tűzifa (régii öl szerint), a temető egyharmad részben való mindennemű haszonélvezete, stóla, államsegély. Kötelessége: vegyes mindennapi és ismétlősök tanítása. Kántori szolgálat. Lelkész akadályoztatása esetén helyettesítése; belmissziói munkában segédkezés; énekkar vezetése. Személyes megjelenés megkívánatik, mely bármilyen napon megtörténhet. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó.

Pályázati határidő a „Néptanítók Lapja”-ban megjelent hirdetés után 2 hét. Okmányokkal felszerelt pályázati kérvények válaszbélyeggel a lelkészi hivatalhoz küldendők.

Tiszacséese (u. p. Tiszaköröd, Szatmármegye),
1924 november 10.

Orosz Kálmán,
református lelkész,
iskolaszéki elnök.

Pályázati hirdetés.

A hajduszoboszlói református egyháznál egy férfi tanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalom: 1. Az egyháztól 7764/1924. sz. min. rendelettel megállapított, havonként kiszolgáltatandó összeg; 2. törvényszerű lakbér; 3. megfelelő államsegély. Kötelessége: az iskolaszék által reabizott osztály, vagy osztályok vezetése az egyházkerületi tanterv szerint; kántor helyettesítése. Pályázati határidő: december 15. Az állás 1925 január 1-én elfoglalandó. A megválasztott részére útiköltség és költözködés címen az egyház 100,000 koronát fizet. B) listások és menekültek előnyben részesülnek. — Jegyzet: A fenntartó lakást nem garantálhat.

Iskolaszék.

Pályázati hirdetés.

A körösszegapáti (Bihar m.) református egyház pályázatot hirdet a megüresedett orgonista-kántortanítói állásra.

Fizetés: 4 szobás modern lakás, melléképülettel, kerttel. Hat kat. hold szántó, kettő

kat. hold kaszáló; krumplics föld. 4 drb legeltetési jog. 8 köböl kétszeres. Kézpénz: 216 kor. az egyháztól; 30 kor. a községtől. Stóla és államségély. (Helyi javadalma 22 értékegység.)

Kötelesség: Jelenleg a III—VI. vegyes osztályok és fiú ismétlősök tanítása református vallásos szellemben, a tiszántúli református egyházkerület tanterve szerint. Kántori teendők végzése; kanonikus órákon s lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat; vasárnapi iskola vezetése, belmissziói munkában segédkezés, énekkar vezetése, presbiteriumi jegyzőkönyvi teendők; gondnoki számadások készítése, egyházi adókezelés, mely utóbbiakért külön 40 kor. díjazás jár.

Pályázati kérvények tanítói és kántori oklevéllel, születési, szolgálati bizonyítványokkal, a kommunizmus és oláh megszállás alatti feddhetetlen magatartást igazoló egyházi és világi hatósági megerősítéssel ellátva, e hirdetés megjelenésétől számított 8 nap alatt adandók be a lelkészi hivatalnál. Személyes megjelenés és próba orgonázás megkívánatik a választás előtt, azonban a megjelenés saját költségen történik. Választás után az állást azonnal el kell foglalni. Az okmányok visszaküldéséhez megfelelő postabélyeg csatolandó.

Körösszegapáti. 1924 november 12.

Presbiterium.

FITTLER SANDOR

orgona-, orgonasíp- és harmónium készítő vállalata
PESTERZSÉBET, Erzsébet-u. 23.



Készít elsőrangú modern gépezetes és légnymású, tartós, nemeshangú

új orgonákat

művészi kivitelben.

Hadicelekre elrekkvirált és egyéb

orgonasípok

speciális készítése és szállítás.

Vállalja régi orgonák légnymású rendszerre való átalakítását, kibővítését, javítását, tisztítását és szakszerű újra hangolását, valamint

orgonák évi jókarban tartását.

Villamos fűtató berendezések készítése.

Szívó és nyomó rendszerű harmoniumok készítése, javítása és hangolása. — Minden munkaért jótállást vállalok. — Felvilágosítással, tervezettel és költségvetéssel készséggel szolgálok — Munkám szakszerű végzését és pontosságát több egyház ajánlólevelével tudom igazolni.

ALAPÍTTA ÉS 1910-BEN

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomdavállalata.

Debrecen sz. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„MÉLIUSZ”

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala, zenemű-,
papír- és írószerkereskedése
Debrecen, Ferenc József-út 26.

1924 november hóra a zsolttár árak a következők:

4^o quartalak, nagybetűs zsolttár

papírkötésben	K	110,600
félvászon kötésben	K	115,500
egészvászon kötésben	K	140,800

8^o oktáv alakú zsolttár

papírkötésben	K	57,200
félvászon kötésben	K	62,700
egészvászon kötésben	K	72,600

16^o iskolai kiadású zsolttár

papírkötésben	K	41,800
félvászon kötésben	K	46,200
egészvászon kötésben	K	58,300

32^o legkisebb zsolttár

papírkötésben	K	30,800
félvászon kötésben	K	36,300
egészvászon kötésben	K	40,700

Ezen árakból egyes példányoknál 10%, egyféléből 50 példány rendése esetén 25% e kedvezményt adunk.

Megjegyezni kívánjuk, hogy ezen árak csak novemberben vannak érvényben és az esetben, ha az Országos Pénzügyi Tanács a földadó lerovására újabb és magasabb bíza árat állapít meg, úgy az itt közölt árak is emelkedni fognak.

Most jelent meg! Új halottaskönyv!

Tisztelettel közöljük, hogy kiadásunkban a Zsinat által kötelező használatra elrendelt

Temetési énekek

a magyar reformátusok használatára

a zsinat által megállapított szövegekkel és dallamokkal megjelent és ezáltal a régi halottaskönyv a használatból kivonott. Az új temetési énekek ára kemény papírkötésben 6000 kor. Félvászonkötésben 8000 kor. Továbbá a

Temetési énekek

a magyar hívek, énekevezérek, iskolák és dalos-egyesületek használatára, a Zsinat által megállapított szövegekkel, vegyeskarrá (orgona, harmonium, zongora) és férfikarra.

Ára kemény papírkötésben 12,000 korona, félvászonkötésben 14,000 korona. Iskoláknak és az igen tisztelt Tanító uraknak 10% engedmény.

Azok a könyvek,

amelyek nem egyházkerületi kiadványok, szintén kaphatók, úgy hogy minden iskolát teljesen el tudunk látni könyv- és írószerrel!